

יוני 1997

חברים יקרים,

מצ"ב דו"ח קצר המתאר את מקרי רציחתם של סוחרי הקרקעות.

הדו"ח מכיל שלושה חלקים. ראשית, תיאור כרונולוגי של העובדות המרכזיות. שנית, מובאה הכוללת מספר הצהרות מפי בכירים פלסטינים המצדיקים רציחות אלה. שלישית, תגובות מבית ובעולם למה שהגדיר ה"ושינגטון פוסט" כ-"מדיניות כוחנית ורטוריקה מכוערת".

מעשים והצהרות אלה מייצגים פגיעה בוטה בנורמות תרבותיות, כמו גם בחוקים ובעקרונות בינלאומיים של זכויות אזרח. הם מהווים הפרה ברורה של הסכם הביניים בין ישראל והפלסטינים המצהיר, בין היתר, כי:

"כל צד ינקוט בצעדים הנחוצים על-מנת למנוע מעשי טרור, פשיעה ועוינות המכוונים כלפי הצד השני, כלפי אנשים הנמצאים תחת סמכותו של הצד השני או רכושם, וינקוט צעדים משפטיים כנגד העבריינים." (סעיף XV)

"פלסטינאים ששמרו על קשר עם הרשויות הישראליות לא ייחשפו להטרדה, אלימות, נקמה או רדיפות. צעדים הולמים יינקטו, בתיאום עם ישראל, על-מנת להבטיח את הגנתם." (סעיף XVI)

"ישראל והמועצה יחתרו לטפח הבנה וסובלנות הדדית, ובהתאם לזאת, יימנעו מהסתה, לרבות תעמולה עוינת." (סעיף XVII)

ישראל תבעה מהרשות הפלסטינית כי תקיים את התחייבויותיה וכי תשים קץ למדיניות הרציחות הללו ולצידוקם המילולי. ישראל אף ביקשה כי בהתאם לסעיף XVII(5), יינתן לה העתק מטיוטת הצעת החוק החדשה, שתועבר לשיקולה של מועצת הרשות הפלסטינית, ואשר עוסקת בהעברה ומכירה של אדמות.

לבסוף, ברור לכל מהדור"ח המצ"ב כי התנהגות בלתי נסבלת זו מכוונת ספציפית
כנגד יהודים. הדבר מדיף ריח חזק של גזענות ואנטישמיות.

כחברים בארגון המסור לקידום זכויות האזרח ולמאבק בגזענות ואנטישמיות,
אנו פונים אליכם בבקשה לעשות כל שביכולתכם על-מנת לשים קץ לרציחות אימות אלה
ולניסיונות להעניק להם צידוק.

בברכה,

דן נוה
יו"ר השורות
למעקב אחר תופעות האנטישמיות

רצח סוחרי הקרקעות

א. העובדות

ב. "ההנמקות" הפלסטיניות

ג. התגובות בארץ ובעולם

יוני 1997

א. העובדות

2 במאי 1997

בישיבתה השבועית החליטה הרשות הפלסטינית (הרש"פ) לאסור על מכירת קרקעות פלסטיניות. בהודעה שניתנה בתום הישיבה נמסר כי הוחלט למנות גורמים משפטיים ובטחוניים שתפקידם יהיה למנוע מכירת אדמות אלה, ולהעניש כל אלה שמכרו אדמות או סיעו למימוש עסקות אלה. "מכירת קרקעות מהווה הסכנה הגדולה ביותר ליהוד האדמות הפלסטיניות" (קול פלסטין, 3 במאי 1997)

כמו כן הופצו הודעות מטעם הרש"פ המבהירות כי מעתה כל חוזה הנוגע למקרקעין מצריך את אישור הרשות, וסוחרי קרקעות נדרשים להיתר לצורך עיסוקם.

במקביל, הודיע אבו עלא, היו"ר של המועצה הפלסטינית כי המועצה דנה בטיוטת חוק העוסקת בקביעת כללים לגבי מכירת אדמות ובהטלת עונשים על מי שמעורב במכירת קרקעות לישראלים.

3 במאי 1997

ח'אלד אלקדרה, התובע הכללי של הרשות הפלסטינית, אמר בראיון כי מכירת קרקעות היא אחד הפשעים הגדולים הפוגעים בבטחון הלאומי וכי מעשה מעין זה מהווה בגידה ממדרגה ראשונה, אשר העונש עליה על פי החוק העונשין הוא הוצאה להורג והחרמת כל נכסי המוכר.

5 במאי 1997

פריח אבו מדין, הממונה על המשפטים ברשות הפלסטינית, הודיע שהרשות תשתמש בחוק ירדני המטיל עונש מוות על ערבים המוכרים קרקעות ליהודים, כצעד ביניים עד שרש"פ תגבש חוק משלה בנושא. הוא הוסיף שהעמדה הרשמית של הרשות היא להעמיד הנאשם לדין בפני בית דין צבאי או אזרחי, אך "עכשיו עלינו להעניש אותנו בצורה מאוד חזקה וחמורה. כל אחד תופש עכשיו מהי הסכנה במכירת אדמות ליהודי". (Amnesty International, May 22, 1997).

6 במאי 1997

פריח אבו מדין אמר לרשת הטלוויזיה M.B.C: "אנחנו מתנגדים למכירת קרקעות ליהודים לא רק בגדה אלא גם בכל ארץ ישראל"

9 במאי 1997

ביום 8 במאי 1997 נרצח סוחר הקרקעות המזרח ירושלמי בן ה-70 שנשא תעודת זהות ישראלית, פריד אל בשיתי. גופתו נתגלתה יום מאוחר יותר באזור רמאללה, 200 מ' מחוץ לאזור A (האזור בשליטה המלאה של הרשות הפלסטינית). (הארץ 11 במאי 1997. *Amnesty International*, May 22, 1997).

פריח אבו מדין הגדיר את בשיתי כבוגד, וסרב לגנות את הרצח. (הארץ 11 במאי 1997)

אחרי הרצח, הוציא השייח עכרמה סברי, "המופתי של ירושלים ופלסטין" (שמונה לתפקידו ע"י הרשות הפלסטינית) פסק הלכה (פתווה) האוסר להביא לקבורה סוחר קרקעות שמכרו נכסים לאנשים שאינם מוסלמים. (קול פלסטין, 9 במאי, 1997. הארץ, מאמרו של דני רובינשטיין, 23 במאי 1997).

ראש הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת אמר בראיון לעתון לבנוני: "אנו נוקטים בצעדים תקיפים נגד כל מי שעושה זאת. לאחרונה התקבלה החלטה להעניש כל מי שמוכר אדמות, נכסים או בתים. אנחנו עוקבים אחרי סוחר קרקעות ומענישים אותם." (אל-חואדת', 16 במאי 1997).

17 במאי 1997

גופתו של סוחר הקרקעות, חרבי אבו שיערה נמצאה לא הרחק מרמאללה.

הפתווה ושתי הרצחות עוררו תחושות דאגה ואי-נוחות בקרב הפלסטינאים, בייחוד בקרב הקהילה הנוצרית. על כן ביקש השייח עכרמה סברי להרגיע את הרוחות והבהיר שההלכה המוסלמית אינה דורשת להרוג מי שמוכר קרקעות, אלא רק להחרים אותו ולנדותו מקהילת המאמינים. (הארץ, 23 במאי 1997).

חמדי פראג', מוסלמי ממחנה הפליטים א-דהיישה, שבעבר היה חבר בארגונו של ג'ורג' חבש, מתח ביקורת חריפה על הפתווה במאמר שפרסם בעתון "אל-קודס" מתחת הכותרת "הדת לאלוהים והמולדת לכולנו". השייח סברי טען להגנתו שלא הוציא פסק הלכה חדש, אלא חידש הלכה ישנה שנקבעה עוד לפני 70 שנה מתקופת המופתי חאגי אמין אל-חוסייני, האוסר מכירת קרקעות ליהודים. (הארץ, 23 במאי 1997).

21 במאי 1997

יאסר עראפת: "החוק אצלנו הוא חוק ירדני שירשנו, והוא חל גם בגדה וגם ברצועה, וקובע עונש מוות למוכרי אדמות לישראלים...מדובר בבוגדים בודדים, ואנו נפעיל נגדם את מה שנקבע בספר החוקים. זוהי זכותנו וגם חובתנו להגן על אדמתנו." (ידיעות אחרונות, 21 במאי 1997).

25 במאי 1997

אבו עלא, יו"ר המועצה הפלסטינית, אמר שתוך שבועים המועצה תתחיל לדון בהצעת החוק המסדיר את מכירת הקרקעות. (*BBC Summary of World Broadcasts*, May 27, 1997).

פריח אבו מדין אמר במסיבת עיתונאים ברמאללה שבין 7 ל 12 אנשים יובאו בקרוב למשפט פומבי. לדבריו, הרשות הפלסטינית לא נסחה את החוק אלא אמצה אותו מירדן אשר הטילה כ 150 פסקי דין מוות וביצעה כ 10 מהם.
(Dow Jones Newswires, May 27, 1997).

פריח אבו מדין הודיע שרש"פ תחוקק חוק שיאסור מכירת רכוש פלסטיני גם בשטחי **מדינת ישראל**. "כל עוד לא נפתרה בעיית הפליטים, חובה לאסור מכירה גם ברמלה ולוד ובנגב ובכל מקום" אמר. לדבריו, חוק כזה מעוגן בהחלטת עצרת האו"ם מ-1948 הקובעת שפליטים פלסטינאים יוכלו לשוב לביתם. (הארץ, 28 במאי 1997).
(AFP, May 27, 1997)

31 במאי 1997

תושב מחנה הפליטים שועפט בצפון מזרח ירושלים, עלי מחמוד עארף ג'מהור, בן 32, שהחזיק בתעודת זהות ישראלית, נרצח ביריות בראשו וגופתו נמצאה בדרך צדדית דרומה מרמאללה. (הארץ, 1 ביוני 1997).

הנרצח זומן "לתחנת המשטרה ברמאללה בהתחלת השבוע שעבר ובעקיפין נאמר לו שמה שקרה לסוחר קרקעות פריד בשיתי, יכול גם לקרות לו", אמר שמואל בן-רובי, דובר המשטרה בירושלים. (Jerusalem Post, June 1, 1997).

השר לביטחון פנים, אביגדור קהלני האשים באופן ברור את יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, באחריות לרצח. "ברור שערפאת הוא זה שנתן הוראה לרצוח את סוחר קרקעות". (הארץ, 1 ביוני 1997)

מפקד המשטרה בירושלים, יאיר יצחקי, גילה שהמשטרה סכלה נסיון חטיפה של סוחר קרקעות הפלסטיני אסד רגיבי ע"י שישה פלסטינאים. ששת הפלסטינאים שנעצרו הם מוחמד יואד, פארס אמתיר, מורד עבדאללה, מוחמד חדר אחמד מנטסור וגיילל סאביתן. (Jerusalem Post, June 2, 1997).

במסיבת עיתונאים, האשים יצחקי את ראש שרותי הבטחון ברשות הפלסטינית, בנסיון החטיפה של רגיבי וברצח של סוחר הקרקעות מתמוד עלי ג'מהור. ארבע משש האנשים המעורבים בחטיפת רגיבי הם סוכני מנגנון הבטחון המסכל. מפקד המשטרה גילה שבידי המשטרה ראיות הקושרות את ראש מנגנון הביטחון ברמאללה עם הרציחות של ג'מהור ובשיתי, וגם עם נסיון ההחטיפה של אסד רגיבי.

למרות שמפקד המשטרה יאיר יצחקי סרב לגלות את שמו של האיש, חושבים שמדובר באלוף משנה תאופיק תיראוי, ראש שרותי הביון הפלסטיני ברמאללה. "ברשותנו ראיות למעורבות ישירה של ראש מנגנון הביטחון ברשות הפלסטינית" אמר יצחקי.
(Jerusalem Post, June 2, 1997) (הארץ, 2 ביוני 1997)

2 ביוני 1997

העתון הארץ חשף קיומו של דו"ח חסוי שבידי מערכת הביטחון. ממנו עולה כי הרש"פ החליטה לרצוח 16 סוחרי קרקעות, אשר מכרו או עומדים למכור קרקעות ליהודים... מקור ביטחוני המעורב בחקירת מעשי הרצח אמר כי הרשימה שהוכנה ברשות הפלסטינית הועברה למנגנוני ביטחון שונים. שמו של ג'מהור, כמו שמותיהם של שני סוחרי הקרקעות האחרים שנרצחו, היו ברשימה. על פי הדו"ח, קיבלה הרשות הפלסטינית החלטה מדינית לחסל כל סוחר קרקעות שמכר קרקעות ליהודים. ההנחיות לרצח ניתנו בעל פה ולא בכתב. (הארץ 2 ביוני 1997).

אחמד עבד אל-רחמן, מזכ"ל קבינט השרים ברשות הפלסטינית, טען שהאשמות ישראל על מעורבות הרשות הפלסטינית ברצח סוחרי קרקעות, נועדו להשחיר את פני הרשות בעיני הקונגרס והממשל האמריקאי. (3 ביוני 1997).

5 ביוני 1997

ישראל הוציא צוו מעצר נגד חוסיין סעדה, ראש שרותי הביון הפלסטיני ברמאללה, הכפוף לאלוף משנה תאופיק תיראוי, ראש השב"כ הפלסטיני בגדה. (Jerusalem Post, June 8, 1997)

8 ביוני 1997

ישראל החליטה לבטל את תעודת ה-VIP של אלוף משנה תאופיק תיראוי, לאור מעורבותו הישירה ברצח של שני פלסטינאים. (Jerusalem Post, June 8, 1997).

ב. "ההנמקות" הפלסטיניות

פרייח אבו מדין שר המשפטים של הרשות הפלסטינית, אמר בראיון לטלוויזיה הישראלית ב12 באפריל 1997: "היום יש חפיפה בין העמדה הישראלית לאמריקנית, ואתה יודע כי מי שמוביל היום את תהליך השלום הם חמישה יהודים ציונים, מאולברייט, דרך וויליאם כהן, רוס, מילר ועד ברגר. כלומר העם האמריקאי המורכב מ250- מליון, לא מצא אלא חמישה יהודים ציונים שיובילו את תהליך השלום עם הפלסטינים...".

פרייח אבו מדין: "על בר אילן לדעת שאת המדינה הזאת הוא צריך לזקוף לזכותו של היטלר. היטלר סייע בהקמת מדינה זו. הפילוזוף רוג'ה גרודי כתב שאלף משפחות יהודיות שיתפו פעולה עם היטלר- בין אם בעשיה ובין אם בהגירה לפלסטין. סוגיה זו ידועה. הם תוצר הפעולה הברברית של היטלר. אך הם נוהגים בנו כפי שהיטלר נהג בהם. זה מה שאני אומר להם: "אתם מונעים מאיתנו לשלוט על השטחים הפלסטינים אשר נוטרו ביפן, בלוד וברמלה, זוהי הגזענות ההיטלרית." (ראיון לטלוויזיה M.B.C. 6 במאי, 1997)

השייח עכרמה סברי, ה"מופתי של ירושלים ופלסטין", אמר בדרשה השבועית שלו במסגד אל-אקצא: "אנו מגנים פשע מתועב זה ומדגישים שעל אף כל המזימות, ירושלים ופלסטין מהים ועד הנהר יישארו הקדש איסלמי עד יום הדין...ספסר קרקעות ליהודים, המופיע בתעודת הלידה כמוסלמי, נהג. ישנה אפשרות שגופתו תובא למסגד אל-אקצא או למסגד אחר כלשהו. אנו מבקשים להזכיר לכם כי ההלכה האיסלמית אוסרת על רחיצה ועטיפה בתכריכים של גופתו, על התפילה לעילוי נשמתו ועל קבורתו בבית קברות מוסלמי. אנו קוראים לכם להיזהר. הדבר צריך לשמש לקח לכל הספסרים והבוגדנים המשתפים פעולה עם היהודים." (קול פלסטין, 9 במאי 1997)

שייח עכרמה סברי אמר בראיון עתונאי: "הישות הציונית מתקיימת על אדמה מעוקלת. היהודים נוטרו אויבינו כיוון שהם מפקעים אדמות, מקימים התנחלויות ומשלמים סכומים גבוהים לרכוש נכסים. הם אויביהם הגדולים ביותר של המוסלמים." (New York Times, May 18, 1997).

שייח עכרמה סברי טען, בניגוד גמור להבהרותיו הקודמות ש"ההלכה המוסלמית אינה דורשת להרוג מי שמוכר קרקעות" כי "מי שיימצא מוכר אדמות ליהודים- דינו מוות. אסור להתפלל עליו, אסור לטהר את גופו לפני הקבורה, ואסור לקבור אותו בבית קברות מוסלמי. מחובתנו להזכיר לציבור את החוק הדתי הזה, על מנת שלא לאפשר ליהודים לרכוש קרקעות ורכוש ערבי בדולרים שאותם הם מקבלים מאמריקה כדי לסלק אותנו מהאדמה הזאת." (ידיעות אחרונות, 20 במאי 1997)

מרוואן כנפאני, דוברו של ערפאת הסביר שהפלסטינאים מתייחסים למכירת האדמות כאל פעולת טרור המכוונת נגד העם הפלסטיני, וכי הצעת החוק איננה מעניין של ישראל או ארה"ב. את ההצעה הזאת ירשו הפלסטינים מן הירדנים שחוקקו אותה בראשית שנות ה-80 עם הרחבת פעולות ההתנחלות היהודית בגדה. מאז ועד ניתוקם הרשמי של שטחי הגדה מירדן בקיץ 1988, הוצאו 200 פסקי דין מוות נגד מוכרי קרקעות שלא בפניהם. (הארץ, 19 במאי 1997)

פרייח אבו מדין : "הזהרתי את מתווכי הקרקעות כמה פעמים, באמצעות התקשורת, שלא ישחקו באש. עבורנו, מי שמוכר אדמות ליהודים ולמתנחלים מסוכן יותר ממשתפי הפעולה. לכן צריך להעמיד אותו למשפט ולגזור עליו מוות. ..הם בוגדים" (ידיעות אחרונות, 5 במאי 1997).

יאסר ערפאת הגן על ההחלטה להטיל עונש מוות למוכרי קרקעות ליהודים : "מדובר בבוגדים בודדים ואנו נפעיל נגדם את מה שנקבע בספר החוקים." (Amnesty International, May 22, 1997)

אבו עלא, יו"ר המועצה הפלסטינית, יצא נגד גינוי ההחלטה להוציא להורג את מוכרי הקרקעות, בהודעה לעתון **אל חיאת אלג'זידה**. "אין זה מעניינם להתנגד לצעד פלסטיני פנימי המבקש להגן על אדמה מפני אופנסיבת הישראלים לרכוש קרקעות, לא לשם בעלות אלא על מנת להחרים את עתיד ארצנו." (BBC Summary of World Broadcasts, May 27 1997)

פרייח אבו מדין, במסיבת עיתונאים ברמאללה שלח הזהרה: "יש הרבה שברחו מפלסטין, אך מי שעבר עברה רצינית זו יישאר מבוקש ע"י העם הפלסטיני, באשר ילך..." "כל מי שלקח על עצמו תעודת זהות ישראלית וחשב שהפך לאזרח ישראלי- אנו ממליצים לו לא לחשוב שהדבר יקנה לו הגנה...אם הוא חושב שכיוון שיש לו תעודת זהות אי אפשר לשפוט אותו, הרי שהוא ישפט בדרך אחרת." (הארץ, 28 במאי 1997).

פרייח אבו מדין, הזכיר כי הירדנים הוציאו להורג עשרות תושבים שמכרו אדמות לישראלים. "אנו לא המצאנו חוק גזעני. יש להבין אותו, מכיוון שהסכסוך עם ישראל נמשך" (הארץ, 28 במאי 1997).

פרייח אבו מדין, בעיר עזה, בנאום לסמינר על נושא ההתאבדות : "אם כבר אנו מדברים על התאבדות, אני מציע לסוחרים הקרקעות להתאבד במקום להיהרג ושגופותיהם תושלכנה פה ושם." (Washington Post, June 2, 1997)

סופיאן אבו-זיידה, ראש הדסק הישראלי ברשות הפלסטינית: "מבחינת הפלסטינים, מבחינת דעת הקהל הפלסטינית ומבחינת הרשות הפלסטינית, כל מי שמוכר אדמות ליהודים הוא בוגד." (ראיון לטלוויזיה הישראלית, 2 ביוני 1997).

ג. התגובות בארץ ובעולם

1. A.M. Rosenthal, *Execution and Torture*, *The New York Times*, May 9, 1997
2. *Palestinian Justice*, *The Wall Street Journal*, May 14, 1997
3. Y. Bardugo, D. Naveh, *Letter to Sa'eb Arikat*, May 19, 1997
4. R. Cohen, *An Ugly One-Two Punch*, *The Washington Post*, May 20, 1997
5. Amnesty international, *Fear of death penalty/ Fear of extrajudicial execution/ Fear of safety*, May 22, 1997
6. International Association of Jewish Layers and Jurists, *Resolution on Death Penalty for Land Sales by Palestinian and Israeli Arabs to Jews*, *World Congress Meeting*, London, June 1-3, 1997
7. David Peleg, Acting Permanent Ambassador of Israel to the UN, *Letter to the Secretary General of the United Nations*, June 5, 1997
8. Yosef Lamdan, Ambassador, Permanent Representative to the U.N., *Letter to the Chairman of the 53rd Session of the Commission on Human Rights*, Geneva, June 16, 1997
9. Senators D'Amato, Bond, Mack and Specter, *Proposed Sense of the Congress Resolution, about the PA policy against anyone selling land to Jews, (PS5371), US Congress, June 6, 1997*
10. Jordanian Embassy in Israel, *Announcement on the abrogation of the 1981 Law imposing death penalty on West Bank residents who sell land to Israelis.*